

1897

1337

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

E LŐ F I Z E T E S I Á R :		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
Egész évre	12 kor.	Negyedévre	3 kor.	a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
Félévre	6 kor.	Egyes szám ára	20 fillér.	MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PENTEKEN.

A magyar kultúra és a nemzetiségek.

Zombor, 1908. január 2.

E cím alatt a karácsonyi könyvpiacra egy könyv jelent meg Balogh Ernő országos képviselő tollából.

A könyv osztatlan figyelmet keltett nemcsak politikai körökben, melyeknek tárgyánál fogva elsősorban szól, hanem a társadalom egyéb rétegeiben is, melyeket a politikai küzdelmek középpontjában álló kérdés érdekli. És méltán.

Balogh Ernő azok közül való, akik meg tudják érezni a kellő pillanatot, mikor fejtsek ki a nagy nyilvánosság előtt egy-egy kérdéstről való gondolataikat. Ez az egyik oka munkája sikerének, — tegyük mindjárt hozzá — csak a kisebbik oka. Ahhoz, hogy egy mű magára vonja a közérdeklődést s a nyilvánosság organumait pártkülönbség nélkül komoly kritikai méltatására késztesse, a megjelenés időpontjának szerencsés megválasztásán felül még az is szükséges, hogy legyen mondanivalója, s ha van, legyen az a kérdés velejében járó.

Ki kell mondanunk, hogy Balogh Ernő a nemzetiségi kérdést teljes mélységében fogja fel és egyetlen egy vonatkozását sem hagyja figyelmen kívül. A kérdésnek történeti, földrajzi, etnografiai, jogi és kulturális oldalát a rájuk vonatkozó irodalomnak kimerítő ismeretével tisztázza s magának a kérdésnek megoldására vonatkozó tételét ez előzményekből, mint a kulturális evolúció filozófiai posztulátumát vezeti le.

Az ország kulturális evolúció előtt áll. Egyfelől bele kell illeszkednie a maga kulturérdekeivel az európai nagy kultúra egységébe, másfelől a területén élő összes népfajokat bele kell vonni a maga nemzeti kulturérdekeibe.

Ime a tétel, melyet ily határozottan és ily világosan eddig még egy politikusunk sem állított fel.

E tételének megalapozásában kiindul annak bizonyításából, hogy Magyarország önálló állami életre tökéletesen alkalmas.

Alkalmassá teszi földrajzi helyzete, minden jóval megáldott földje, ezer-

éves multjának intézményei s a magyar fajnak csodás konzerváló és fejlesztő őseje. Már az Árpádok lerakták a nemzeti evolúció politikai és társadalmi kereteit, Nagy Lajos és a Hunyadiak korában pedig mintha ez a fejlődés befejeződött volna; a nemzet egységes volt bent s egységes volt kifelé.

A török hódoltság és a Habsburg-házzal való közjogi kapcsolat a független, önálló nemzeti fejlődésben megakadályozott bennünket s utat tárt a kétségnek, van-e joga a magyarságnak tőle telhető erővel küzdeni nemzeti evolúciójáért.

Balogh Ernő kimutatja, hogy a történelmi jog csak a magyar primordiumot igazolja ezen a földterületen. Az őslakosság, melyet a honfoglaló magyarság itt talált, meg sem kísérelt valamilyen primordiumot fejleszteni, hanem mint amolyan szervezeten tömeg egyszerűen meghódolt a magyar fegyvereknek. Hiszen, ha lett volna más primordium is e földön, a küzdelem elkerülhetetlen s ennek vagy az lett volna az eredménye, hogy a ma-

A „BÁCSKA” TÁRCÁJA.

Raffael Santi.

F. hó 21-ikén, a Szabad Lyceumban dr. Geréb József, a budapesti tanárképző intézet gyakorló főgimnáziumának tudós professzora a cinquecento nagy festőművészt, Raffael Santi-t mutatta be közönségünknek szóban és vetített képekben. A lelkesedés hevével szólt a meterről, kinek művészetében nagy szív, nagy fantázia s mindennek felett nagy harmónia ragadja meg lelkünket. Nem volt új ösvényeket törő géniusz, hanem annak a nagy szellemi mozgalomnak, mely a 15. század végén megindul, a renaissance-nek összes új irányait egybefoglalta s rányomta harmonikus lelkének bélyegét.

Élete olyan azerencsés volt, hogy lelkében soha diszharmóniát nem keltett.

Egyenes irányban haladt művészete útján a legnagyobb tökéletesség felé. Első benyomásait otthon Urbinóban atyja műhelyében nyerte s atyja halála után előbb Viti, majd Perugino tanítványa lett. Művészeti fejlődésének az első — urbinói — korszakából láttuk az Álmodó lovagot, Mária menybemenetelét és két Madonnáját. Mindkét Madonna úgy van ábrázolva, mint mesterének Peruginónak képein. Az anya és gyermek közti benső viszony még nem nyer kifejezést, benső élet nélkül való nyugalom ömlik el a leányos képű istenanyán is, a bambinón is.

Huszonéves korában — 1504-ben — Raffael Firenzébe kerül, hol korának legkiválóbb festői egy Lionardo de Vinci, egy Fra Bartolommeo s egy Michelangelo a legnagyobb erőfeszítéssel igyekeznek a művészet törvényeit ellesni. Itt tanulja meg, hogyan kell a csoportozatokban a drámai eleven-

séget és erőt érvényre juttatni. Ebből a második — firenzei — korszakból láttuk a Sirbatételt, melynek minden mozgalmassága és ereje csodálatos harmoniába olvad, a Madonna Granduccá-t, a tengelicés és a bárányos Madonnát. E három Madonna-képen a firenzei mesterek hatása látszik nem csupán az alakok szimmetrikus háromszöget alkotó elrendezésében, hanem a belső életnek, az anyai szeretetnek megnyilatkozásában is. Mindhárom Madonna fesledező fiatal nő, ki gyöngéden öleli magához gyermekét, vagy szeretettel tekint reá.

Ez időben egy hatalmas ember ült a pápai széken, II. Gyula pápa, kiben a renaissance minden nagy vonása megtestesült annak minden ocsmány vonása nélkül. Győzelmes fegyverei visszaadják Itáliát az olaszoknak, megalapítja a pápaság külső hatalmát s központtá teszi Rómát. Odavonja a

FENNÁLL 1824. ÉV ÓTA.

Husvéth István

műfestődéje és kémiai tisztító intézete Zomborban.

232-50-25

Elfogad uri, női és gyermekruhákat
TISZTÍTÁSRA ÉS FESTÉSRE
a legolcsóbb árak mellett.

190

cél.

gyar primordium elbukik, vagy az, hogy a győztes magyarság felszivja az autochton primordiumot, vagy az, hogy mindenik primordium a maga területén érvényesül s valamilyen kantonszerű államrendszer alakul ki az idők folyamán. Hogy egyik sem történt, nyilvánvaló bizonyossága annak, hogy benszülött primordium itt a honfoglaláskor nem létezett, tehát a magyarságon kívül másnak semmiféle jogcíme nincs reá.

Szakasztott így áll a kérdés, ha a kultura szempontjából nézzük. Kezdetlől fogva a magyarság a kulturelem képviselője és letéteményese. Minden, ami itt van, az ő munkája: a haditettek, az állami berendezések, a tudomány, az irodalom, a művészet, a gazdasági alakulás, minden. Ebben a munkában sem a tót, sem a német, sem a román nem vett részt évszázadokon keresztül, annál kevésbé a szerb, mely csak a 17. század végén jött be az országba. Róma, Bizánc, Velence, Firenze a magyarságnak volt tanítója; a magyarság fogadta be és dolgozta fel a tőlük jövő kulturhatásokat s magyar nemzeti kultura lett belőle. A nemzetiségi elemek csak úgy voltak a kulturának munkálói, ha magyarok lettek.

De nemcsak a mult nem ad jogcímet a nemzetiségeknek sem külön államiság, sem külön kultura létesítésére, hanem a jelenben is lehetetlen úgy az egyik, mint a másik. Számbeileg egyenkint jóval gyöngébbek nálunknál; míg mi az összes népességnek 51.4 százalékát tesszük, az oláh 16.7, a tót 11.9, a német 11.8, a szerb 2.6, a ruthén 2.5, a horvát 1.1, a többi

nyelvű 2.0%. Hogy pedig valamennyien egyesüljenek egymással vagy felszivják egymást, lehetetlenné teszi a nagy faji, nyelvi és érzésseli különbözőség, mely elválasztja őket egymástól. Geográfiai és szociális okok képtelenségnek mutatják a kifelé való gravitációt is. A kulturális evolúciót hasonlóképen nem csinálhatja meg magában egyik nemzetiség sem; sem a német, sem a tót, sem az oláh, sem a szerb számbeli kisebbsége és részben kulturára való képtelensége miatt; de nem csinálhatják meg együttesen sem a fentebb jelzett különbözőségek miatt.

„Tulhajtott szabadság elmélet és ostoba humanizmus az, mely Magyarországon a nemzetiségi kérdést eredményezte“ — mondja Balogh s igaz van. Az álhumanizmus felszabadít mindenféle ellentétes és ellenséges erőt a kilenc millióra rugó magyar faj elnyomására; az igazi humanizmus mindig magasabban törő egységes kulturába egyesíti és fejleszti azokat.

A nemzeti és kulturális evolúcióra Magyarországon csak a magyar nemzet van hivatva, csak ő csinálhatja meg az ország valamennyi lakosának önkényes vagy kényszerű közreműködésével. Ez harc nélkül nem megy, de ez a harc kulturharc a legnemesebb fajtájából.

Egyetértünk a szerzővel s bizonyára átlátják államférfiaink is végre, hogy „meg kell ösmernünk ezt a kulturharcot, le kell folytatni minden erőnkkel és lelkesedésünkkel és győznünk kell valamennyiünk javára.“

renaissance legnagyobb művészeit, Bramante ajánlatára Raffaelt is. Ez a művész fejlődésének harmadik — római — korszaka.

Gyula pápa a Vatikán négy nagy teremnek festését bízta rá. Az első teremnek a Sala della Segnatura-nak mind a négy falképet láttuk s gyönyörködhettünk az isteni tudományt allegorizáló Disputa, a Filozófia, az ablak miatt három részre tagolt Parnasus — a művészet — és az időtől megrongált Jog sokféle alakjának jellemzős, változatos, eleven kifejezésében.

A második terem, a Stanza d' Eliodoro falképei közül kettőt mutatott be az előadó, a Heliodorus-képet, melyről a terem a nevét kapta és Péter szabadulását; a Transsubstantiatio-t és Attila megállítását nem láthattuk. Amazon esodálhatott a mozgalmasság és a nyugalom ellentétének harmonikus megoldását, emezen különböző fényhatásoknak a velencei Piombo hatására valló, egészen hű visszaadását.

A harmadik teremnek a Stanza del Incendio-nak egyik képe a Borgo égése megkapott drámai elevenségével és kompozíciójának szépségével. Ezen a képen egyúttal annak is ékesen szóló bizonyosságát láttuk, hogy az ókori ásatásokkal megbízott művész

elke mennyire gazdagodott az archaeológiának és az emberi test anatómiájának ismereteivel.

A negyedik terem képei közül is csak egyet láttunk: Konstantinus esatáját, melyet nem maga a mester, hanem egyik tanítványa Giulio Romano fejezett be.

II. Gyula utóda X. Leo pápa azzal bízta meg Raffaelt, hogy a pápai palota második emeleti, egyik oldalán nyílt folyosójának — loggia — mennyezetét szentirási jelenetekkel díszítse. Raffaél 48 ótestamentomi és 4 új testamentomi képet tervezett — Raffaél bibliája — de, javarészen tanítványai dolgozták ki. Ezek közül láttuk Jakob és Rákhel találkozását.

A Villa Farnesina loggia képei közül, melyek egész sorozatban Amor és Psyche történetét adják, láttuk az olyposi istenek tanácskozását és a lakomát, mellyel Amor és Psyche egybekelését ünneplik. Ezeket a képeken, valamint a Galatea-képen is meglátszik az akkoriban kiásott antik szobrok, a belvederei Apollo, az alvó Ariadne, a Laokoon csoport stb. hatása. Mindenütt a testiség ktemelése a művész főcélja.

Ugyancsak X. Leo pápa megbízására a Sixtusi kápolna falaira tervezett gobelin-ekhez

Szilveszter estély.

A elmúlt év befejeződött. A kaszinó egyesületi dalárda volt az, amely a régi hagyományaihoz híven dallal bucsuzott, az óévtől és dallal üdvözölte az új évet. A dalárda mulatsága már régen nem volt oly látogatott. A közönség zsufolásig megtöltötte nemcsak a hangverseny termet, hanem az egész épületet. Mulatságaink között, fesztelenség, vigság és derűtség dolgában a dalárda által rendezett estélyek első helyen állanak. Ezt igazolta a Szilveszter estély is. A műsor a legkényesebb igényeket kielégítette.

A karokat a dalárda kifogástalan árnyalással s teljes szabatossággal adta elő. Különösen tetszett Huber öseinek férfikara, mely tömör összhangjával magával ragadta a hallgatóságot. „Kunok“ ábrándot ragyogó technikával, szép egyöntetű előadásban adták elő Szlávy Ilonka, Szlávy Erzsike és Csavojác János hegedűművész. Előadásukról csak annyit írhatunk, hogy a közönségtől nagyon sok tapsot kaptak és számukat háromszor megújráztatták. Arnold Sándor cimbalmon előadott magyar népdalait is sok tapsot arattak. Előadás után táncra perdült a fiatalság és kiválóan kiváló a legjobb kedélyben áldozott Terpsi táncosok.

Jelen voltak

Asszonyok: Alföldy Lászlóné, Bácsy Ivánné, özv. Berger Antalné, Bertolinó Sándorné, dr. Bruck Árminné, dr. Buják Józsefné, Csavojác Jánosné, Cselyuszká Mártonné, Csernátony Aladárné, dr. Cserniczky Andorné, dr. Donoszlovits Vilmosné, Dörfler Antalné, Gehring Edéné, Grumann Károlyné, Ibisits Józsefné (Apatin), dr. Jovánovits Józsefné, Jusits Antalné, Kaich Miklósné, Kezmény Simonné, Kende Ignácné, özv. Kekezovits Mátyásné, Kekezovits Jánosné, Kiss Mátyásné, özv. Kiss Józsefné, dr. Kohlmann Dezsóné, özv. Kovács Györgyné, Leövey Józsefné, Mayer Istvánné, Major Józsefné, özv. Marschall Béláné, özv. Mártonfi Károlyné, Matzitz Lajosné, Mérő Ferencné, Molnár Istvánné, Popovits Sebóné, Predragovits Szilárdné, Preszly Jánosné, Purmann Gézané,

12 kartont készített Raffael. A Bruxelles-ben maradt kartonok közül 7-et Rubens fedezett fel s most a South Kensington-Museumban vannak Londonban. A gobelin-ek 1824 óta a Vatikánban függenek. Ezek közül láttuk a Csodálatos halászatot, melynek kompozíciója rendkívül érdekes. A kép középpontja a szélén van Jézussal s a kép másik szélé felé látni a fokozatosan kisebbedő hatást, melyet a megváltó apostolaira gyakorol. Rendkívül művészi megoldás. Mozgalmasságával és hatásfokozataival lep meg Ananiás halála és Szt Pál apostol prédikációja Athénban is.

Bemutatta az előadó Raffaelnek egy pár arcképet is: gróf Castiglione-t, aki a művészek jól barátja volt; a Fornerina-t — a péknét — és a Madonna velata-t — a fátyolos hölgyet, kik számos medonna képének modellei voltak; továbbá II. Gyula pápát és saját arcképet.

Elvonultak szemünk előtt utolsó festményei: Szt. Cecilia, mely a vallásosság különböző skáláját adja a rajongástól a magába vénulásig; Ezékiel látomása, mely Michelanyelo hatását mutatja a monumentalitásnak kis keretben való megoldásával s melyet nagy tanítványa Giulio Romano fejezett be; a Transfigurazione, mely a leg-

Rác Sománé, Raffay Ferencné, Rátkó Zsigmondné, öz. ~~Bitter~~ Lajosné, Sabranszky Jánosné, Schlitter Miklósné, Schöffler Józsefné, dr. Strasser Lajosné, Kuti Stvrteczky Ferencné, öz. Szauer Ferencné, Szlávy Elemérné, Szlávy Péterné, Szuppek Gyuláné, Tantner Ottóné, öz. Tellér Zsigmondné, Tenus Tivadarné, Tomesányi Aladárné, öz. Tücherer Gusztávné, Ulrich Vincéné, Zombory Lajosné.

Leányok: Arnold Blanka (Bácskeresztur), Bayer Marián, Donoszlovits Erika, Gehring Lenke és Mici, Gräff Ilonka, Hoffmann Ilona és Böske, Horvátovits Margit, Ibisits Ellus (Apatin), Jovánovits Matild és Leona, Jusits Margit, Kaich Erzsike, Kekezovits Aranka és Piroska, Komlós Alisz (Budapest), Mayer Riza, Marschall Aranka, Matzitz Margit és Anna, Popovits Katica és Olga, Predragovits Linesi, Preszly Nelli, Proll Paula és Böske, Purmann Aranka, Rác Mariska, Rátkó Ilona, Straszer Leona és Margit, Szlávy Erzsike, Ilona és Aranka, Szauer Margit, Tenus Pirike, Thész Mariska, Ulrich Elza, Valient Mici, Vojnits Ilonka, Zombory Örszike

Előfizetési felhívás

a

„BÁCSKA“

XXXI. évfolyamára

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	12 korona.
Fél évre	6 korona.
Negyedévre	3 korona.

Néptanítók számára:

Egész évre	8 korona.
Fél évre	4 korona.
Negyedévre	2 korona.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor és fia** könyv- és könyomdájába küldendők.

természetellenesebb dolgot, a levegőben repülést a legtermészetesebben oldja meg.

És végül gyönyörködtünk római madonnáinak egész sorozatában, melyek már nem a leányos, nem a fejledező nőt, hanem a teljesen érett anyát ábrázolják, ki gyermekét gondozza. Római az arc jellege, római a háttér is, ahol van. Sorban láttuk a Szentpétervári Eremitage-ban levő Alvó Madonnát, a madridi Madonna del Bambino-t, a louvre-i I. Ferenc-féle Madonnát, a Madonna del Pesce-t, a Madonna di Foligno-t angyali arcával, a Madonna della Sedia-t a Pitti galleriából, mely glória nélkül is érezteti isteni voltát, végül a drezdai királyi képtár gyöngyét, a Madonna del Sixto-t, mely Raffael nagy lelkének összes kincseit mutatja. Az antik plaszticitát összekötve mély vallásossággal egyetlen egy képen sem arat olyan diadalt, mint itt. Szoborszerűsége megrendítő hatása.

A tanulságos és érdekes előadást nagy figyelemmel hallgatta a szép számú közönség és az előadás befejezése után zajos tapsal fejezte ki háláját és tetszését.

H i r e k.

Lapunk legközelebbi száma a kettős ünnep miatt e hó 10-én, pénteken jelenik meg.

Ujévi üdvözlések. A szokásos ujévi üdvözlések az idén is megtörténtek. Elsején délelőtt 10 óraker gyülekezett a vármegye tisztikara és dr. Mikosevits Kanut főügyész vezetésével tisztelegtek Vojnits István alispánnál. A város tisztviselőit dr. Alföldy Árpád helyettes polgármester vezette Hauke Imre polgármester elé.

Szegény iskolás gyermekek felruházása. A zombori jótékony magyar nőegylet évenként 100-nál több szegény iskolás gyermeket lát el a szükséges meleg téli ruhakkal és hozzávalókkal. — A ruhakiosztás ünnepségen, mely 1907. évi december hó elején folyt le, szépszámu előkelő közönség vett részt. Nagy örömmel tapasztalta a nőegylet elnöksége, hogy ezen szép, nemes és humánus működését a nagyközönség meleg érdeklődéssel kíséri és anyagi tehetségét majdnem meghaladó áldozatokat hoz a mindnyájunk szánalmára érdemes szegény gyermekekért, kiknek csak a jótékony áldásosan működő keze szerezhetette meg az elmúlt karácsonyi ünnepek örömeit. Ezen alkalomból ez uton is köszönetet mond a nőegylet a jótékony adakozóknak kegyes adományaikért és az ünnepségen jelen voltak szíves megjelenésükért. A kegyes adományokat a következőkben nyugtatja az elnökség: Zombor sz. kir. város 223 kor. 20 fill., Zombori takarékpénztár 400 kor., Zombori technikus asztaltársaság 60 kor., apatini Fernbach Bálintné 50 kor., Szemző Istvánné 20 kor., Ambrózovits Emilia, Falcione Gusztávné, id. Husveth Istvánné, Kozma Lászlóné, Szilágyi Mórné 10—10 kor., Körmendy Gyuláné 8 kor., Hetteszheimer Henrikné 6 kor., öz. Schwerer Jánosné 5 kor., Fratriesevits nővérek, öz. Michelsz Jánosné, Molnár Istvánné, öz. Tailsbauer Antalné 4—4 kor., öz. Szaich Emilné, öz. Uhlyarik Jánosné 2—2 kor., összesen 842 kor. 20 fillért. Schlieszer testvérek 10 drb kendőt, Stein Jakab 5 drb kendőt, 5 pár harisnyát, kesztyűt és trikotkabátokat, öz. Kaufmanné 10 drb sapkát és Goldfahn Sándor és fia 3 drb sapkát küldöttek be a nemes célra.

Uj gyár. E héten tartotta alakuló gyűlését a Kőszegi Károly-féle talajmégmivelő gépgyár részvénytársaság gróf Szechenyi Emil elnökle alatt. A részvénytársaság ideiglenes 250 részvennyel megalakult. A részvények ma már tul is vannak jegyezve. A gyár Baján lesz. Erre a célra megszereztek Szücs Ödön gépgyárát. A részvénytársaság elnöke: gr. Szechenyi Emil, alelnöke: Latinovits Pál. Igazgatósági tagok: Ambrozovics Lajos főispán, dr. Alföldy Lajos megyei főorvos, Andorkó Zoltán földbirtokos, Somogyi Emil gyáros, Falcione Lajos birtokos, gr. Vilesek Frigyes, gr. Hunyady József, Molnár Károly és Kőszegi Károly. Felügyelőbizottság: Ifju petői Szutrély Lipót, Scharpf Elek és Fischer Béla. A gyár nyomban megkezdí működését, mihelyt az alapszabályok jóváhagyatnak.

Uj törvények. A hivatalos lap legutóbbi száma a kiegyezésre vonatkozó törvényeken és rendeleteken kívül közli a kvótáról, a külföldi kereskedelmi szerződésekről, a konzuli bíraskodásról és az alkotmánybiztosítókról szóló új törvényeket. Mindezeket a törvényeket Bécsben, december 30-án szentesítette a király.

A magyar gyalázó német röpírat. Ujvidekről írjak: Ujsóvé községébe a napokban „Deutsch-ungarische Katekizmus“ című röpírat érkezett több száz példányban a postán. A polgárok megbotránkozva utasították vissza a szennyíratot és akik átvették, jelentkeztek a község előljárásgánál, bemutatván a kapott példányokat. Az előljárásg nyomban jelentést tett az esetről az ujvideki ügyészségnek, amely igaztás címén a cinkostársak kinyomozása végett, valamint a röpírat elkobzása iránt megindította az eljárást.

Olcsó a magyar élete Amerikában. F. év augusztus havában vitorlázott ki az új világra egy szebb jövő reményében Paszterkó György 33 éves bajmoki lakos. Idehaza józan életű, szorgalmas embernek ismerték és elég szép keresete is volt, amiből feleséget és két kis gyermekét tisztességesen eltartotta. Hozzá tartozói a minap a várva-várt pénzküldemény helyett a legszomorubb hírt kapták: Paszterkó Györgyöt a robogó vonat elgázolta és ott a helyszínen azonnal meg is halt. Ebben az évben volt már egy halalos kimenetelű szerencsétlenség a bajmoki kivándorlók között Amerikában. Füstös István 36 éves bajmoki lakos szintén itthon hagyván feleségét és három gyermekét és kivándorolt. Felesége ez év tavaszán szintén utra kelt, hogy férjéhez menjen. Amikor már két napig uton volt, érkezett a hír, hogy Füstös István egy téglával kirakott mélységbe zuhant, ahol azonnal szörnyet halt. Feleségét erről már értesíteni nem lehetett és ő csak Amerikában tudta meg a szomorú valót.

Lapárverés. Folyó hó 5-én délelőtt 11 óraker az Iparoskör helyiségében az összes lapokra alberti versenydíjnyújtás lesz, amelyre a venni szándékozó tagok ez uton tisztelettel meghívotnak.

Milyen időnk lesz? Meteor írja: Január hóban igen sok a esomópont. A legerősebb hatásuk 3-ra, 7-re, 14-re, 18-ra és 29-re esnek. E hónapban Jupiter befolyása legkörünkre már erős lesz, így a mostani telünknek aránylag leghidegebb része is a következő hónapra esik. Nagyobb hideg leginkább januárius 18-ika, februárius 4. és 15-ike körül várható, de fagyos napokra van kilátás január 3—8-ika körül hóeséssel és 29-iki esomópont hatáskörében, amit követőleg, szintén erősebb havazás várható, különösen február legelső napjaiban, a midőn szélvihar is valószínű. Enyhébb jellegű a január hó 14-iki, vagy legalább nem hideg. A többi esomópont jellege gyenge, erősebbé azokat csak a napon végbemenő erőhatások, vagyis a napfoltok fogják tenni és jellegük minőségét is meghatározni.

A közös bakák új uniformisa. A katonai parancsnoksághoz már megérkezett az értesítés a közös gyalogezrednek új uniformisára nézve. E szerint 1908. május elsején eltűnik a magyar nadrág és a bakancs a magyarországi ezredeknél is. Az új uniformis a vadász ezredekéhez hasonló szürke pantoló és waffenrockból fog állani. A bakancs helyett cugos cipőt kapnak a hires magyar bakák. Az új uniformison zsinor egyáltalán nem lesz, sőt a waffenrockról is eltűnik a Mária Terézia által ajándékozott medvekörm, a esáko egyszínű lesz a ruhával.

Csendélet Felsőszentivánon. Felsőszentivánon a tél unalmát apróbb-nagyobb verekedésekkel teszik változatossá. Két épületes dologról is kaptunk értesítést: Gyukity Antal szentiváni legény ötödmagával csinos háborúságot rögtönzött. Pásztor Sándorra valami okból haragudott Gyukity. Felbirtatta hát őt társát, hogy segítsenek neki Pásztor megverni. Meg is tették oly eredményesen, hogy Pásztor most súlyos betegen fekszik szülei lakásán. — Mihályovits Mihályról szól a másik nóta. Ez a derék legény mulatott az egyik korezmában és amikor arra került a sor, hogy a bor árát meg a muzsikálást megfizesse, revolvert rántott és azzal akarta az adósságát kiegyenlíteni. Persze, a korezmáros is, meg a tamburások is feljelentették a revolveres mulatót a bajai bíróságnál.

A hold helyett — hektár. A Sopron vármegyei gazdasági egyesület feliratilag fordult a pénzügyminiszterhez, hogy a kataszter kiigazításánál, a területmérték megállapításánál a kataszteri hold helyett a hektárt számítsák. Az eddigi mértékegység, a kat. hold ugyanis 1600 négyszögölnek felel meg, míg a hektár 10.000 négyszögölös egység. A mértékrendszer nálunk és mindenütt méterekben számítják, csak a területmérték-nél maradt meg az ősi örendszert. A sopronmegyeiek kérelmét több gazdasági egyesület pártolja.

Ujévi üdvözetek megváltása.

Az Újfutakon létesített és a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur által jóváhagyott „Magyar-nyelv terjesztő alap”-ba történt befizetéssel az irásos újévi üdvözetek küldését megváltották: Santa József, Galamb Ferenc, Egl József, Kleiszner Károly, Kern Ferenc, Herdt József, ifj. Thiel Konrád és Mihálovits Sándor.

Jelenet az országuton.

Vigan kocogott üres kocsival Király Imre Bajáról Baracsára. Vele szembe jött jól megrakott, terhes kocsival Baracsáról Bajára Rosner Henrik. Rosner azt várta, hogy Király üres kocsival kitér előle, viszont Király hivatkozott arra a közmondásra, hogy részeg ember elől a szénás szekér is kitér és követelte, hogy Rosner kerüljön neki. Hosszas vitatkozás után úgy akarta Király meggyőzni a szomszédját, hogy felkapta a löcsőt és azzal véresre verte Rosnert. A bajai bíróság fogja eldönteni, hogy voltaképpen kinek is volt igaza.

Haragszik a királyra.

Körülbelül egy éve történt, hogy Horváth Pendl László bajai szobafestő egy társaságban, ahol politikai diskurzus folyt, a következő kijelentéseket tette: „Huncut a király, mert az asszonyokat is lóra ülteti.” Az ügyészség királysértés miatt perbe fogta Horváthot, de kihallgatni nem sikerült, mert közben nyomtalanul eltűnt Bajáról. A törvényszék erre közözelevellet boesájtott ki ellene. A közözevény megjelenése után pár napra a bezdáni kisduna-ágból egy férfi holttestét fogták ki. A községi előjáróság Horváth Pendl Lászlóként agnoszkálta s erről jelentést tett a bajai járásbírósnak. Erre az ügyészség megszüntette Horváth ellen az eljárást s a közözevenyt visszavonta. Nagy volt azonban a bajai bíróságnál a meglepetés, mikor másnap egy ember a következő szavakkal állított be: Horváth Pendl László vagyok. Halottam, hogy közözevnek királysértésért, hat jelentkezem, nehogy szökevénynek tartsanak. A bíróságnál már azt hitték, hogy örültek van dolguk, mire Horváth iratokkal és személyazonossági tanúkkal igazolta kiletét. Természetes, hogy erre letartóztatták s mivel a királysértési ügy tárgyalása a szegedi kir. törvényszék hatáskörébe tartozik, átkísérték a szegedi ügyészséghez, ahol vizsgálati fogsgába helyezték.

Dühös kazánfűtő.

Schmidt József a bajai hidépítési munkáknál alkalmazott kazánfűtő hirtelen természetű ember. E miatt gyűlt meg most is a baja a csendőrséggel. Valent József munkással tüzött össze és úgy elverte Valentet, hogy azt a városi közorházba kellett szállítani ápolás végett.

A bajai milliós főnyeremény

pörös ügye még mindig ninesen eldöntve. A pör tudvalegőleg abból származott, hogy Eckert Antal bajai lakos az oltáni Kereskedelmi és Iparbankot azzal vadolja, hogy részletívét, amely szerinte eredetileg a milliót nyert számot tartalmazta, kiesérték és ezzel őt a milliós főnyereménytől elűtötték. Az egész bonyodalom nem kellett volna, ha Eckert Antal sorsolási lapot jaratott volna, mert ebben az esetben már másnap tudta volna, hogy nyert-e a sorsjegye és — ha esakugyan az övé volt a milliót nyerő szám — a részletívét nem adta volna ki a kezéből. Látni való ebből, hogy mindenkire nézve, akinek értékpapirjai és különösen sorsjegyei vannak, felette fontos egy jó sorsolási lapnak a jaratása. Ilyennek van elismerve a Pénzügyi Hírlap, amelynek sorsolási részlet a Pénzügyi Utmatatót a legilletékesebb helyek, jelesen a m. kir. belügyminiszter mint teljesen megbízható szakközölynyt, a m. kir. pénzügyminiszter mint szakértelemmel és pontosan szerkesztett lapot hivatalosan ajánlottak. A lap előfizetői a januári számmal ingyen kapnak egy sorsolási naptart, továbbá kapják a Pénzügyi és Tözsdei Évkönyvet, amely sok más hasznos tudnivalón kívül tartalmazza a kezdettől fogva az 1907. év végéig kihuzott, de kifizetés végett bemutatni elmulasztott sorsjegyek hivatalos kimutatását, úgy hogy e könyvből minél ki azonnal megtudhatja,

vajjon sorsjegye ki van-e már huzva vagy nines? A Pénzügyi Hírlap előfizetési ára 5 korona, amely összeg postautalványon küldendő be a kiadóhivatalba (Rakóczi-ut 44.), a honnan kívánatra mutatószámokat is küldenek.

Gyümölcsészeti Lexikon

lesz a címe annak a kertészeti irodalomban egyedül álló és hézagot pótló könyvnek, amelyet Eötvös Lajos gyümölcskertész ad ki 1908. január havától kezdve, negyedévenként megjelenő füzetekben. A könyv 1500 cím alatt betűsorban fogja gyakorlati alapon, részletesen ismertetni a gyümölcsészetben előforduló összes szakdolgozat. A fontosabb szakközlemények könnyebb megérthetése, főképp a gyümölcstak nevelése és metszésénél, több mint 400 ábra és kép fog szolgálni. Előfizetési ára: egy évre (4 füzet) 4 korona, fél-évre (2 füzet) 2 korona, mely a szerző címére Eötvös Lajos Tarczal (Zemplén megye) küldendő be.

Színház.

Hétfőn este **Don Caesart** ismételték meg az elsőhöz hasonló sikerrel.

Kedd este a **Kata bácsi** ment.

Szerdán délutáni előadásban **János vitéz**, este pedig a **Varázskeringő** került színpadra. A sikerült játék s a pazar kiállítás, s részben új jelmez (Gáthyé) megtette a hatását. Tapssal és kihívással bőven jutalmazta a közönség kedvence színészeit. Megérdemlik ismételtlen a dicséretet Révész Ilonka, Gáthy Kálmán, Remete Géza, Heltai Hugó, Csanádi Irma és Gözön Gyula. y.

Adományok

a Zomborban, Bács Bodrog vármegye szék helyen felállítandó Rakóczi szoborra.

XI. SZAMU KIMUTATAS

Athozat 4574 39 K

152 **Vermes Vince** jegyző Temerin, gyűjtőívén adakoztak: Olvashatlan Bácsföldvár 1 kor., Temerin községe 10 kor., Vermes Vince 1 kor., összesen 12. — K

153 **Dr. Jeney Elek** Nagyenyed, gyűjtőívén adakozott: dr. Jeney Elek 3 — K

154 **Alsóabol község** gyűjtőívén adakozott: Alsóabol községe 5. — K

155 **Sátoraljai helyi m. kir. allamépítészeti hivatal** gyűjtőívén adakoztak: Gálilig Lipót mernök 1 kor., és Hönseh Dez-ó min tanácsos 1 kor., összesen 2. — K

156 **Kossuthfalva község** előjárósága gyűjtőívén adakozott: Kossuthfalva község m erk testület 50 — K

157 **Ujverbász község** előjárósága gyűjtőívén adakoztak: Ujverbász községe 5 kor., Ujverbázi Takarékpénztár részv. társ 2 kor., Uj és overbázi mezőgazdák egyesülete mint szövetkezet 2 kor., Wagner György jegyző 2 kor., Zsotér Zoltán Oberese 10 kor. 21. — K

157 **Kisküküllő vármegye** közönségének gyűjtőívén adakozott: Kisküküllő vármegye közönsége 20. — K

158 **Tiszaistvánfalva község** előjárósága gyűjtőívén adakoztak: Diel György 50 fil., Greiling Jakab 1 kor., Haug János 2 kor., Klemenez Mihály 1 kor., Lenhardt Jakab 50 fil., Lenhardt Jakab 1 kor., Lenhardt Ferenc 50 fil., Menrath Jakab 1 kor., Olvashatlan 1 kor., Scheer Konrád 50 fil., Schurr Miklós 50 fil., Tiszaistvánfalva község mint jogi személy 5 kor. 14 50 K

159 **Kiss Gyula** jegyző gyűjtőívén adakozott: Kiss Gyula jegyző Overbász 3. — K

160 **Soproni állami főreáliskola** gyűjtőívén adakozott: dr. Wallner Ignác igazgató 1. — K

161. **Szórady Lajos** alesperes Tatrang, gyűjtőívén adakoztak: Ág. hitv. ev. egyház 50 fil., Szórady Lajos alesperes 50 fil., összesen 1 — K

162. **Bosnyák Tóbiás** földbirtokos Zombor, gyűjtőívén adakoztak: Bosnyák Dávid 1 kor., Bosnyák Dávid fia István 1 kor., Bosnyák Ernő 1 kor., Bosnyák Ferenc 1 kor., Bosnyák Tóbiás 2 kor., Dzsinitz Simon 1 kor., Dzsinitz Marián 1 kor., Dzsinitz Száva 50 fil., Lajos István 40 fil., Matarits Antal 1 kor., Matarits Gáspár 2 kor., Matarits Péter 3 kor., Matarits Péter Lukin 1 kor., Paresetits Czigits Antal 1 kor., Paresetits Czigits Lajos 1 kor., összesen 17 90 K

163. **Gräber Lajos** ügyvéd Apatin, gyűjtőívén adakoztak: Benzinger Lukács 1 kor., Dombovits Sándor 1 kor., Glatz Gyula 1 kor., dr. Gräber Lajos 3 kor., Ibisits Ignác 1 kor., Mayer Adám 2 kor., ifj. Mayer János 2 kor., Mayer József 1 kor., dr. Neumann 1 kor., N. N. 50 fil., Piry Mihály 1 kor., Raichl Nándor 1 kor., Speiser Nándor 2 kor., Schaeffer Mihály 1 kor., Szál József 1 kor., dr. Szeberényi Gyula 1 kor., Vujevich Lajos 2 kor., Weisz Dávid 1 kor., dr. Zsubory József 2 kor., összesen 25 50 K

164 **Zsabyai járás főszolgabíró-sága** gyűjtőívén adakoztak: Bratyevacska Vitályos 1 kor., Dittrich Gyula 1 kor., dr. Földes Simon 2 kor., Neuser Armin 2 kor., Nikolits Endre 1 kor., Nikovitz Emil 1 kor., N. N. 2 kor., Paschkesz Lipót 1 kor., Romy Imre 2 kor., dr. Széchenyi Tamás 5 kor., Trenka Kálmán 5 kor., Verner Hugo 5 kor. 28. — K

165 **Dr. Balogh Sándor** 1848 — 49 es honvédegyletek orsz elnöke Budapest, gyűjtőívén adakoztak: Antalóczy Antal 1 kor., dr. Balogh Sándor 3 kor., Bellaágh Imre 3 kor., Csátary Lajos 3 kor., Darbay György 2 kor., Greguss Lajos 1 kor., Illyés Bálint 1 kor., Maár István 2 kor., Máltás Miksa 1 kor., Öreg Honvéd Tüzér 1 kor., Schöberl János 1 kor., Szegedi Maszák Hugó 1 kor., Szijártó Zsigmond 1 kor., összesen 21. — K

166. **Rém község** előjárósága gyűjtőívén adakoztak: Kelle Vince 1 kor., Kovács Ferenc 20 fil., Rém községe 1 kor., összesen 2 20 K

167 **Nyirbátori járás főszolgabíró-sága** gyűjtőívén adakoztak: B. 50 fil., Böni 1 kor., gy P 20 fil., K. 10 fil., N. 50 fil., N. N. 20 fil., N. N. 20 fil., N. N. 20 fil., Nyirbátori Általános Hitelintézet részv. társ. 2 kor., Olvashatlan 10 fil., Olvashatlan 50 fil., Olvashatlan 1 kor., Olvashatlan 50 fil., Olvashatlan 1 kor. 50 fil., P. 50 fil., S. H. 10 fil., összesen 9 10 K

168 **Tótsóvári kincstári erdőhivatal** gyűjtőívén adakoztak: Grossmann Imre Miskole 1 kor., Kakes Ödön Ujhuta 1 kor., Kriszta Gyula Delnekakasfalva 1 kor., Linszky Károly Parasznya 1 kor., Nemes Béla Aranyida 1 kor., Régenhardt Pál Mocsolyástelep 1 kor., Tomasoovszky Imre Óviz 1 kor., Várjon Géza Szomolnokhuta 1 kor. 8. — K

169. **Dr. Hajdu Dezső** ügyvéd Zenta, gyűjtőívén adakozott: dr. Hajdu Dezső 5. — K

170. **Fejér Gyula** apát plébános Zombor, gyűjtőívén adakozott: Fejér Gyula 20 — K

Összesen: 4843 59 K

Vujevich Alajos,
pénztárnok.

Egy jóforgalmu női kalapüzlet

szabad kézből eladó.

Stvrteczy Emma.

3-2 Fő-utca (Krizmanits-féle ház.)

Burgonya árverés.

Ügyfelem Teltsch Géza zombori lakos bej. kereskedőnek megbizásából közhírré teszem, hogy a Heller Zsigmond bej. cég (Csarnok-tér 4.) által ügyfelemnek küldött és romlásnak kitétt, rendelkezésre bocsátott peres árut:

163 zsák burgonyát

(105 métermázsza 20 kilo) pénteken 1908. január 3-án délután 3 órakor Zomborban, Erzsébet-körut 13. sz. a. raktárban (a zombori függetlenségi kör épülete) Koczhár Zsigmond zombori kir. közjegyző közbenjöttével a keresk. törvény 347. §-a értelmében nyilvános árverésen el fogja adni a legtöbbet ígérőknek.

Zombor, 1907. december 30.

Dr. Pataj Sándor,
zombori ügyvédő,
mint TELTSCH GEZA képviselője.

2904. szám 1907.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti kir. törvényszék 1907. évi 12839. számú végzése következtében Hivatalból képviselt budapesti Terézvárosi takarékpénztár javára dr. Szilágyi Károly és társa zombori lakosok ellen 2100 kor. s járulékal erejéig 1907. évi november hó 10 én fogantatott kielégítési végrehajtás útján le és felültoglalt és 3268 koronára becsült kö et kező ingóságok, u. m.: butorok, könyvek, lovak, hintók és egy zongora nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járás-bíróság 1907. évi V. 1822/2. számú végzése folytan 2100 korona tőkekövetelés, ennek 1907. évi október 1. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 141 korona 05 fillerben bíróságon már megállapított költségek erejéig Bezdánban adós volt lakásán leendő eszközlésére 1908. évi január hó 11. napjának délutáni 2 1/2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőknek becsáron alul is el fognak adatni.

Zomborban, 1907. december hó 20-án.

Styrum Mor,
kir. bir. végrehajtó.

Eladó

egy teljes hálószoba-berendezés és több más butornemű.
— Bővebbet Zomborban Rákóczi-ut 62. sz. a.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a Trefort-utcában levő **mechanikai és gépjavitó műhelyemet egyengető esztergapaddal** szereltem fel, s így abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy a **legkomplikáltabb gépjavitásokat**, ugy-szintén uj körlőművek készítését a legpontosabban eszközölhetem.

Gőzgépek magánjárókká atalakittatnak.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri tisztelettel

Varga Nándor,
géplakatos.

5-4

„AGRARIA” Budapest, Váci-ut 2.

Kérjen minden gazda árjegyzékét

Levél cím:

MAGYAR GÉPFORGALMI R. TÁRS.

Benzinmotorok

Benzincsőplők

Malomberendezések stb.

* - 50

Eredeti svéd gyártmányu

BOLINDERS NYERSOLAJMOTOROK és NYERSOLAJLOKOMOBILOK

RUNDLÖF SZABADALMA!

Ezernél több üzemben!

Ezernél több üzemben!

* - 46

Üzemük a létező legolcsóbb, legmegbízhatóbb.

Szerkezetük szabatos, könnyen érthető, könnyen hozzáférhető, — a por elől védve van. Készenles nem kell gépnéz. Megindítás után nem kell felügyelet. Pénzügyi felügyelet nincsen — bármely üzemhez és bárhol használhatók. Motorok 3-tól 100 lóerőig és feljebb. — Lokomobilok 5-től 20 lóerőig. Szakszerű felvilágosításokkal, árjegyzékekkel, ajánlattal és referenciákkal kívánatra díjmentesen szolgálunk.

SCHVARCZ JÓZSEF ÉS TÁRSA gépraktár és műszaki iroda
BUDAPEST, V., Váci-körut 26. — Távirati cím „USZU” Budapest.

Országos jubileumi zarándoklat Lourdesbe.

Boldogságos Szűz Mária megjelenésének 50 éves évfordulója alkalmából. Az esztergomi főegyházmegye jóváhagyásával és engedélyével vezeti: Főtisztelendő Fehér Ferenc plébános Ebed (Esztergom m.), Főtisztelendő Simonsics János és Főtisztelendő Domonkos István plébános urak szíves közreműködésével.

Indulás: 1908. március hó 16-án.

A) Utirány: Budapest—Fiume—Vence—Milano—Vintimille—Lourdes—Marseille—Genova—Pádua—Vence—Fiume—Budapest.

III. oszt. 205 kor., II. oszt. 395 kor., I. oszt. 500 kor., amely összegben 8 napi szállodai ellátás is befoglalatik és pedig Lourdes 4 nap, Pádua 1 nap, Milano 1 nap, Genova 1 nap.

B) Utirány: Ugy mint fent Lourdesig, vissza Genova—Pisa—Róma—Lorettó—Fiume—Budapest.

III. oszt. 250 kor., II. oszt. 450 kor., I. oszt. 560 kor., amely összegben 11 napi ellátás is befoglalatik és pedig: Milano—Marseille—Genova 1—1 nap, Lourdes 4 nap, Róma 4 nap.

Részletes programokkal szívesen szolgál a technikai rendezőség: Magyar Utazási Vállalat R. T. Budapest IV., Eskü-ut 3. sz.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HAZAI
GYÁRTMÁNYÚ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK NINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSBE

Bittermann Nándor és Fia

☒☒ kő- és könyvnyomdája ☒☒

ZOMBORBAN,

☒☒ a vármegye palotájában. ☒☒

Megrendelések a legrövidebb
idő alatt szállíttatnak. o

*

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.

*

Könyvkötői munkák

elfogadtatnak és a hialitási éron
szállíttatnak. ☒☒

*

☒☒ Községi nyomtatványokból ☒☒

☒☒ Nagy Jaktár. ☒☒☒☒

*

60—13

Telefonszám: 18.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

Aki legjobban szerkesztett, teljesen független
nagy napilapot járatni óhajt, fizesse elő

AZ UJSÁG-ot!

ELŐFIZETÉSI ÁRÁK:

Egy évre. K 28.—

Félévre „ 14.—

Negyed évre „ 7.—

Egy hónapra „ 2.40

Az UJSÁG terjedelme rendszeren
28—32—36 oldal. Vasárnap és
ünnep-**60—100** oldal.
napokon

MEGRENDÉLÉSI CIM:

AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA
BUDAPEST, VII. KERÜLET, RÁKÓCI-UT 54-ik SZÁM.